

The development of community-based learning activities on self-sufficiency Grade 4

Pattama nandilok¹, Voraveach Sirprasertsri² and Arun suikraduang³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
11/06/2564	15/06/2564	20/07/2564	23/07/2564

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop community-based learning activities. about living a life of self-sufficiency 2) Study the effectiveness index of community-based learning activities. about living a life of sufficiency Grade 4 3) Compare achievement before and after school of students receiving community-based learning activities 4) to study the satisfaction of students towards the development of community-based learning activities about living a life of sufficiency The sample group consisted of students in grade 4 at Ban Khok Ma School. In the second semester of the academic year 2020, 1 classroom, 9 students The research tools were 1) 7 community-based learning activities plans, 2) 20 questions, a 4-choice, 4-choice learning achievement test, and 3) a questionnaire on student satisfaction with learning. It is a 5-level rating scale with 15 items. The statistics used in the data analysis are percentage, mean, standard deviation and Wilcoxon signed Rank Test.

The results of the research showed that 1) 7 learning management plans were obtained, each of which consisted of key elements, standards, indicators, learning objectives learning material learning management process learning activities Media/learning resources measuring and evaluating learning outcomes Record after learning activities results of suitability assessment The mean ranged from 4.90-5.0, which is the most appropriate level, and the efficiency results were 85.63 / 76.83, which met the specified criteria. 2) The effectiveness index of community-based learning activities On the subject of a self-sufficient lifestyle, equal to 0.86, indicating that the students

¹ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail : Pattamanandilok.090635@gmail.com

² Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail : Pattamanandilok.090635@gmail.com

³ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail : Pattamanandilok.090635@gmail.com

had progress in learning. about living a life of sufficiency an increase of 86.0% 3) Prathomsuksa 4 students who study with community-based learning activities on the subject of self-sufficient living There was a statistically significantly higher score on academic achievement after school at the .05 level than before. 4) It was found that the 4th grade students were satisfied with the community-based learning activities. Overall, it was at the highest level (\bar{X} = 4.7, SD = 0.40). Considering each item, it was found that items with the highest mean were items 4,5,6 (\bar{X} = 5, SD = 0), with the second item being item 1. ,2,3,6,7,9,10 (\bar{X} =4.6, SD =0.57)

Keyword: Community-based learning, Academic achievement, Living a self-sufficient life

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบ พอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปัทมา นันดิลก⁴, วรเวช ศิริประเสริฐศรี⁵ และอรรุณ ชูยกระเดื่อง⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคอกม้า ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 9 คน เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) แผนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จำนวน 7 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบ Wilcoxon signed Rank Test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยสาระสำคัญ มาตรฐานตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.90-5.0 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และ ผลการหาประสิทธิภาพ 85.63 / 76.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เท่ากับ 0.86 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เพิ่มขึ้นร้อยละ 86.0 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.7, S.D. = 0.40$) เมื่อ

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email : Pattamanandilok.090635@gmail.com

⁵ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email : Pattamanandilok.090635@gmail.com

⁶ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email : Pattamanandilok.090635@gmail.com

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 4,5,6 ($\bar{X} = 5$, S.D. = 0) โดยลำดับที่สอง คือข้อ 1,2,3,6,7,9,10 ($\bar{X}=4.6$, S.D. =0.57)

คำสำคัญ การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การใช้ชีวิตแบบพอเพียง

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติและได้มีการจัดทำ สาระการเรียนรู้แกนกลางในแต่ละระดับชั้น เพื่อนำไปใช้ เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนในการเรียนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มี เป้าหมายช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการ อยู่ร่วมกัน ในสังคม เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิด ความเข้าใจตนเองและผู้อื่นมีความอดทน อดกลั้น ยอมรับความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำ ความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (Ministry of Education, 2008 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” และส่วนของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ดังมาตรา 24 (3) และมาตรา 24 (5) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาโดยอาศัยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สำหรับมาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลใน ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ความรู้ความชำนาญและภูมิปัญญา ท้องถิ่นของบุคคลมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและมีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative economy) เป็น การต่อยอดถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาปรับใช้ในการ การจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างกลมกลืนเหมาะสมอย่างยิ่ง (Panich, V., 2012: 6) ได้กล่าวว่า ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนา ทักษะชีวิตและอาชีพที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ให้เพียงพอ เช่น ความยืดหยุ่นและความสามารถในการ ปรับตัว (Flexibility and adaptability) การริเริ่มและการกำกับดูแลตนเองได้ (Initiative and self-

direction) ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social and cross-cultural skills) การมีผลงานและความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ (Productivity and accountability) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and responsibility)

การเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้องค์ความรู้ประกอบด้วย 5 สาระคือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ มุ่งให้ผู้เรียนเกิด ทักษะด้านความรู้ ด้านความความคิด ส่วนด้านคุณลักษณะ ค่านิยม คุณธรรม การคำนึงถึงส่วนร่วม ในสาระที่ 2 คือ วิชาหน้าที่พลเมือง นี้มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติสอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ย่อมเกิดความภูมิใจ และเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม

การจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐาน คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหา ตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ งานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน จากบุคคล และองค์กรในชุมชน นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ ใช้การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย เช่น การคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ ที่พึงประสงค์ ตระหนักในความรับผิดชอบต่อในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน รวมทั้งเพื่อตอบสนอง ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ชุมชนและผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ทั้งโดยการบรรลุวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรและตามเป้าหมายที่กำหนดโดยชุมชน และสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก อัน เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน (Panich, V., 2012 ; Thongkao, K., 2018 : 3)

หมู่บ้านลุมพุกแต่ก่อนเป็นป่าร้าง และมีหนองน้ำอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านประกอบไปด้วยต้นลุมพุกอบๆ จำนวนมากจึงได้ตั้งชื่อว่าบ้านหนองลุมพุกโดยการนำของ นายพรหมบุตร ภูกุล ซึ่งได้อพยพมาจาก บ้านหมืดแ่อ ตำบลท่าเพลิง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มาจำนวน 15 ครัวเรือน ได้พาพวกมาจับจอง ถางป่ากว้างแห่งนี้ เพื่อปลูกถั่วเขียว อยู่ในปี พ.ศ. 2442 ในเวลาต่อมาไม่กี่ปีก็มีพวกพวกมาเพิ่มเติมจากบ้าน ติว บ้านหม้อ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ครัวเรือน และมาจากบ้านคอกม้า 10 ครัวเรือน อาชีพรองจากการทำนาก็มีการทำหัตถกรรมกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่เป็นรายได้เสริมโดยการนำของ นายชาย มูลเสนา ซึ่งนายชาย มูลเสนา เป็นผู้ริเริ่มใช้ภูมิปัญญาของตนทำกระติบข้าวครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2515 ทำให้นายชาย มูลเสนา มีรายได้ที่ตีมากต่อชาวบ้านจึงทำตามและได้รวมตัวกลุ่มกัน

ได้ประมาณ 9 ครั้วเรือนได้ทำเป็นอาชีพเสริมจากการทำนา ปัจจุบันนี้เกือบทุกครัวเรือนได้ทำกระติบข้าวเป็นรายได้เสริมหลังจากการวางเว้นจากการทำนา ได้มีหน่วยงานพัฒนาชุมชนเข้ามาช่วยเหลือให้จัดตั้งกลุ่มจัดสาน จำนวน 29 ครัวเรือน โดยมีงบประมาณสนับสนุน 20,000 บาท เพื่อให้มีสมาชิกในกลุ่มกู้ยืมหมุนเวียนภายในกลุ่มโดยแปรรูปกระติบข้าว ทำให้เกิดการรวมกลุ่มภายในชุมชน เป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ ประชากรในชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเอง เป็นการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน (LAS) ประจำปีของโรงเรียนบ้านคอกม้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต1 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา2561 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคอกม้า มีคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมาตรฐานการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2561 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 47.70 ปีการศึกษา 2561 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 45.26 ซึ่งมีค่าผลสัมฤทธิ์ลดลง (Ban Khok Ma School, 2019) แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนยังเป็นปัญหาและจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนยังขาดการใช้สื่อและนวัตกรรม สื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ไม่กระตุ้นความสนใจ นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีวัฒนธรรมไทย ยังลุ่มหลงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะทางด้านกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่หลากหลายเป็นเนื้อหาที่ยากสลับซับซ้อน ต้องใช้การคิด และตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม ต้องใช้เทคนิคและวิธีการเทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมใหม่ๆ จากการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นไม่พร้อมที่จะเรียน เวลาเรียนมักจะพูดคุยหยอกล้อเล่นกัน ไม่กล้าถามหรือแสดงความคิดเห็น ยังขาดความเชื่อมั่นในตนเองนอกจากนั้นยังพบว่าผู้สอนขาดการวางแผนการประเมินผลที่ถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวได้มีการนำแนวคิดชุมชนเป็นฐาน ที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้เกิดกระบวนการคิดรวมทั้งทักษะที่นำเอาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นที่นำเอาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนเป็นฐาน เป็นรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่ได้รับการนิยมนอย่างมากในการสอนทุกวิชาทุกระดับการศึกษา เพราะเป็นวิธีการฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด เกิดทักษะการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถขยายความรู้และประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในสังคมที่ผันผวนอย่างรวดเร็วได้ทันต่อเหตุการณ์ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนเป็นฐาน เป็นทักษะที่ใช้ประโยชน์ในชุมชนของผู้เรียนก่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้ชีวิตประจำวัน ได้เป็นวิถีทางหนึ่งที่น่าไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่มี

ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนเป็นฐานโดยมีพื้นฐานมาจากแนวทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget เชื่อว่า พัฒนาการของผู้เรียนจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทฤษฎีการสร้างสรคองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้จะคงทนถาวรอยู่ในความจำระยะยาว โดยครูเป็นเพียงผู้จัดประสบการณ์เรียน (Dechakhupt, P., 2011 : 56)

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
- 2 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง
- 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest - Posttest) (อริญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 34) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกลุ่มศูนย์มิ่งเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 ห้องเรียน จำนวนทั้งหมด 191 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคอกม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 8 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่มโดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ชั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ออกเป็น 11 ห้อง ตามโรงเรียน

ชั้นที่ 2 สุ่มนักเรียนมา 1 กลุ่ม โดยวิธีจับฉลาก แล้วใช้นักเรียนทุกคนในห้องเรียนเป็นตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง โดยใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จำนวน 7 แผน รวม 14 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test for Dependent Sample

3.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดการแปลผลคะแนนตามลำดับความพึงพอใจ 5 ระดับ (Srisa-ard, B., 2003 : 67)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75 ได้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน ผลการประเมินความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.90-5.0 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และผลการหาประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนน	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	9	70	55	61.67	88.10
หลังเรียน	9	30	225	25.00	83.33

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อย เท่ากับ 61.66 จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.10 และได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เท่ากับ 25.00 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ดังนั้น แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ $83.33 / 88.10$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน ก่อนเรียนทุกคน	ผลรวมคะแนน หลังเรียนทุกคน	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
9	30	117	225	0.7059

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เท่ากับ 0.7059 แสดงว่าหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน

.....
 เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แล้วนักเรียนมีความก้าวหน้าทางกรเรียน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เพิ่มมากขึ้นร้อยละ 71.00

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน ทำการทดสอบด้วยสถิติ Wilcoxon Singed Rank Test ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน

นักเรียน คนที่	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนนหลัง เรียน	ผลต่างคะแนน (หลัง-ก่อน)	อันดับที่ของความ แตกต่าง	อันดับตามเครื่องหมาย	
					บวก	ลบ
1	15	24	9	1	1	
2	15	25	10	2	2	
3	13	24	11	3	3	
4	13	26	13	7	7	
5	12	25	13	7	7	
6	14	26	12	4.5	4.5	
7	14	26	12	4.5	4.5	
8	10	24	14	9	9	
9	11	25	13	7	7	
รวม					45	0

$T^*_{.05,.08} = 8$ ($T=0 < 8$ จึงปฏิเสธ H_0)

จากตารางที่ 3. พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน ผลดังตารางที่ 4.

ตารางที่ 4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชื่นชอบการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน	4.60	0.57	มากที่สุด
2	นักเรียนพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน	4.60	0.57	มากที่สุด
3	นักเรียนพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนได้ง่าย	4.60	0.57	มากที่สุด
4	นักเรียนชื่นชอบและมีความสุขสนุกสนานในการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน	5	0	มากที่สุด
5	นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาได้เต็มความรู้ความสามารถ	5	0	มากที่สุด
6	นักเรียนชื่นชอบกิจกรรมในกระบวนการกลุ่มตามกิจกรรม การเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน	4.60	0.57	มากที่สุด
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็น ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชอบและกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น	4.60	0.57	มากที่สุด
8	นักเรียนมีความพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน ที่ทำให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาในแต่ละเรื่องได้อย่างยั่งยืน	5	0	มาก

9	นักเรียนชื่นชอบการนำเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลาย	4.60	0.57	มากที่สุด
10	นักเรียนพึงพอใจในการทดสอบหลังเรียนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและความก้าวหน้าของตัวเองได้	4.60	0.57	มากที่สุด
รวม		4.70	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. =0.40)

อภิปรายผลการวิจัย

1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75 ได้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย สารสำคัญ มาตรฐานตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.90-5.0 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และผลการหาประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.10 /83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบครบถ้วนและได้นำมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานโดยมีขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การนำเข้าสู่บทเรียนที่แท้จริงจะเริ่มขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัส “ธรรมชาติที่แท้จริงขององค์ความรู้นั้น” เช่น การเรียนการสอนในห้องเรียน การศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การอ่านหนังสือการทดลองการพูดคุยและการประชุม 2. การสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้ต้องมีการจัดสรรเวลาให้ขั้นตอนนี้อย่างเหมาะสมเนื่องจากเป็นธรรมชาติของผู้เรียนที่จะต้องมีการสะท้อนคิดอยู่ตลอดเวลา เช่น การเขียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้อันเป็นการบันทึกการเรียนรู้การทำงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน 3. ขั้นตอนให้ผู้เรียนจัดวางองค์ความรู้ใหม่ผสานกับองค์ความรู้เก่าด้วยตนเอง เช่น การเขียนแผนภาพมโนทัศน์ (Mind Mapping) การสรุปการเรียนรู้ออกมาเป็นรูปแบบหรือกรอบความคิด การนำเสนอผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. การสรุปบทเรียน ผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติอีกครั้งเพื่อพิสูจน์การเรียนรู้ของตนเองว่าเข้าใจได้ถูกต้องหรือไม่ เพื่อรวบรวมสิ่งที่เรียนรู้ที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ควรปรับปรุงสำหรับดำเนินการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Wangha, U., et al., 2018: 78-117) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยประยุกต์แนวคิดชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ และ ทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการสื่อสารของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยดำเนินการเป็น 5 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ระยะที่ 2 การออกแบบรูปแบบการเรียน การสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 3 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียน การสอน และ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 4 การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ และระยะที่ 5 การ ประเมินผล การใช้รูปแบบการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียน เทศบาลวัดดอนไก่อี (สังวรจันทสรราชวรวิหาร) สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ระยะเวลาที่ใช้เวลาในการเรียนการสอนตามรูปแบบ ดังกล่าว 15 ชั่วโมง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอน และการ วัดและประเมินผล 2) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสังคมศึกษา พบว่า (1) นักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนมี คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการสื่อสารหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2 ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการ ใช้ชีวิตแบบพอเพียง เท่ากับ 0.71 แสดงว่าหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ที่ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แล้วนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เพิ่มขึ้น ร้อยละ 71.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีจุดเด่น การมุ่ง พัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีกระบวนการ ร่วมมือระหว่างกลุ่ม การปฏิสัมพันธ์ และกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยมีขั้นตอนในการจัดทำแผนการ พัฒนากิจกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Palliang, K., & Chittranun, T. 2017) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ กลุ่มร่วมมือ (STAD) ผลการวิจัยพบว่า 1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารที่ 5 ภูมิศาสตร์ เรื่องภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการกิจกรรมการ เรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 93.89/82.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการ เรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารที่ 5 ภูมิศาสตร์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) มีค่าเท่ากับ 0.7279 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาส่งผลทำให้นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้นจากก่อนเรียน และผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 72.97 3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนจากคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD)

3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้ชุมชนเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ได้ผ่านการวางแผนบทเรียนให้ถูกต้อง มีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และดำเนินตามขั้นตอนปัญหาเป็นฐานอย่างมีระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนฝึกการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และยังเน้นกระบวนการเรียนแบบกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ฝึกความรับผิดชอบ สามารถแบ่งหน้าที่กันเองได้ โดยมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจริง ซึ่งผู้เรียนมีผลงานที่น่ายอมรับและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัย (Intawaree, C., 2015 : 3) ได้ทำวิจัยเรื่อง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน จำนวน 37 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 0.6-1.0 ค่าความยากง่าย 0.20-0.89 และค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.58 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนแบบมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จำนวน 5 แผน มีองค์ประกอบดังนี้ สารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การวัดและประเมินผล โดยมีวิธีจัดการเรียนรู้ คือ การทัศนศึกษาในสถานที่จริง การอภิปรายกลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่น การสร้างแผนผังความคิด ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$, S.D. = 0.45) มากที่สุด แสดงว่าการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิต

แบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งมีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วนจะเกิดความรู้สึกยินดีทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้นความพึงพอใจจะเกิดขึ้น นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบชิปปาเป็นการมุ่งพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยการร่วมมือจากกลุ่มกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและกระบวนการแสวงหาความรู้ (Khammani. T., 2000 : 21-37) ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ หรือเป็นปฏิกิริยาความรู้สึกที่แสดงออกมาตามความรู้สึกของบุคคลเมื่อเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ ตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (Phailom, P., 2019 : 96) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเมืองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็นฐาน ตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะทางสังคมและ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1). เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเมืองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 2). เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเมืองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3). เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเมืองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ มีการวางแผนและปรับเวลาในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนักเรียน

1.2 ควรเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน เพราะจะช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก และมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เกิดความสำเร็จ

1.3 ครูผู้สอนควรแจ้งผลคะแนนให้นักเรียนทราบทันที เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ยิ่งขึ้น นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถนำไปวิเคราะห์จุดบกพร่องที่ตัวเองควรพัฒนาได้

1.4 ครูผู้สอนควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เพื่อนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข และใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หมวกความคิด เป็นต้น

2.2 ควรทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ หรือในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย

2.3 ควรทำการศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาที่มีความทันสมัย มีคุณภาพ และเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน

References

- Ban Khok Ma School. (2019). *Assess the quality of internal education (LAS) Ban Khok Ma School 2019*. Maha Sarakham: Ban Khok Ma School.
- Dechakhupt, P. (2011). *Teaching that focuses on learners is important*. Bangkok: The master group management company limited.
- Intawaree, C. (2015). *A study of community-based education management on local history for prathomsuksa 4 students in Wat Bot School, Singburi province*. Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Khammani. T. (2000). *Pedagogical Sciences: Knowledge for effective organization of learning processes*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. Limited.
- Palliang, K., & Chittranun, T. (2017) *The study of learning achievement, Subject: Social Studies Topic: Geography of North America, Mattayomsuksa 3 by using Student Teams-Achievement Divisions activity (STAD)*. Maha sarakham: Maha sarakham University.
- Panich, V. (2012). *21st Century Skills*. Bangkok: Sodsri Saritwong Foundation.

- Phailom, P. (2019). Learning Activity Model on Urban Community base The ability to manage the environment, A study of Primary 4 . *Journal of Educational Technology and Communications Faculty of Education Mahasarakham University. Vol. 2 No. 5: May - August 2019.*
- Srisa-ard, B. (2003). *Curriculum Development and Curriculum Research*. Bangkok: Suwiriyanan.
- Thongkao, K. (2018). *Community-based Education Management = CBEM*. [Online]. www.dpu.ac.th/ces/download.php?file_name=1377584927.docx. [17 July 2018]
- Wangha, U., et al. (2018). Development of Social Studies Instructional Model by Applying Community-Based Learning Approach and Constructivism to Enhance Analytical Thinking and Communication Abilities for Mattayomsuksa Three Students of Local Government Organization School. *Journal of Education Vol.29 No.1 January - April 2018.*

